

NHÂN KỶ NIỆM 50 NĂM THÀNH LẬP HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM:

KHOI DẬY TIỀM NĂNG TO LỚN, PHÁT HUY THỂ MẠNH NGHỀ NGHIỆP, ĐỔI MỚI MẠNH MỀ PHƯƠNG THỨC HOẠT ĐỘNG CỦA HỘI

● NGUYỄN NIÊN

LTS: Đảng ta chủ trương xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Nhà nước của dân, do dân, vì dân. Nhà nước ta đã xây dựng được một hệ thống pháp luật ngày càng hoàn chỉnh để nhân dân ta "sống và làm việc theo Hiến pháp và Pháp luật". Giới Luật gia Việt Nam có thể tự hào đã góp một phần xứng đáng vào sự nghiệp giành, củng cố, bảo vệ chính quyền nhà nước và xây dựng hệ thống pháp luật cách mạng ở Việt Nam.

1. Tiềm năng to lớn và thể mạnh nghề nghiệp của Hội Luật gia Việt Nam:

- Khi mới thành lập (1955), từ chỗ chỉ tổ chức ở Trung ương với một số luật gia tiêu biểu.

- Đến nay, sau 50 năm, qua 10 lần đại hội, Hội Luật gia Việt Nam đã phát triển thành một hệ thống tổ chức 4 cấp và ở nhiều cơ quan tương ứng với đông đảo hội viên 30.500 người.

Hội viên Hội Luật gia Việt Nam không chỉ đông về số lượng, mà còn mạnh về chất lượng. Hội bao gồm nhiều đồng chí là lãnh đạo cao cấp ở trong bộ máy của Đảng và Nhà nước ở Trung ương. Các tri thức luật gia ở các Viện Nghiên cứu, các trường đại học, các luật gia lão thành với mấy chục năm công tác tích lũy kho báu kinh nghiệm và rất nhiều các luật gia trẻ tuổi, có kiến thức, hăng hái, nhiệt tình hoạt động trong các lĩnh vực, các ngành từ Trung ương đến địa phương. Cũng cần phải nói đến, các luật gia là Việt kiều, có nhiều người tài giỏi hướng về phục vụ Tổ quốc, phục vụ dân tộc.

Có thể khẳng định Hội ta có một tiềm năng rất to lớn, nếu được khơi dậy sẽ trở thành một sức mạnh hùng hậu của đất nước ta.

Hội ta có thể mạnh nghề nghiệp. Nghề luật ở các nước từ lâu là một nghề có thể mạnh, ở Việt Nam ta hiện nay nghề luật cũng đã được nhà nước và nhân dân coi là một nghề rất cần thiết và có thể

mạnh. Nhà nước pháp quyền đòi hỏi trong hoạt động của hệ thống tổ chức bộ máy nhà nước phải dựa trên pháp luật. Trong quan hệ nhà nước với công dân và công dân với nhà nước đòi hỏi phải có pháp luật. Trong quan hệ công dân với công dân đòi hỏi phải có pháp luật. Hội nhập quốc tế cũng đòi hỏi phải có pháp luật (quá trình sửa đổi, bổ sung và ban hành luật để gia nhập WTO là một minh chứng rõ ràng và quá thiết).

Một xã hội văn minh, dân chủ, dân giàu nước mạnh thì phải có pháp luật. Nghề luật hiện nay là một thể mạnh cần phải được phát huy.

Đảng và Nhà nước ta đã tạo điều kiện để Hội ta khơi dậy tiềm năng to lớn và phát huy thể mạnh nghề nghiệp. Chúng ta phải biết nắm lấy thời cơ, vận dụng sáng tạo trong hoạt động của Hội, đẩy tới những bước phát triển mạnh mẽ hơn và đạt thành tựu to lớn hơn.

Sơ kết thực hiện Chỉ thị 56/TW của Bộ Chính trị đã mở đầu cho bước phát triển mới này.

2. Đổi mới mạnh mẽ phương thức hoạt động của Hội

- Trước hết, muốn khơi dậy tiềm năng to lớn và thể mạnh nghề nghiệp, thì cần phải đổi mới cách nghĩ, cách làm trong hoạt động của Hội.

Hội ta là Hội chính trị, xã hội, nghề nghiệp, Hội ta phát huy thể mạnh nghề nghiệp để phục vụ chính trị và làm được vai trò xã hội của mình.

Các chức năng, nhiệm vụ quan trọng của Hội đã được xác định trong Điều lệ Hội trong chỉ thị của Đảng và của Thủ tướng Chính phủ, Hội ta luôn bám sát thực hiện thật tốt, nhưng phải với các hình thức và biện pháp mới mạnh mẽ hơn.

Để phát huy thể mạnh nghề nghiệp, cần phải tổ chức **hội hoạt động theo nghề nghiệp**. Hội có nhiều chức năng, nhiệm vụ, nhưng tổ chức của Hội ở các cơ quan nên chú ý đến nghề nghiệp (chẳng hạn như nghề luật sư, nghề tư vấn pháp luật, nghề thẩm phán, nghề kiểm sát, nghề giảng dạy luật...), kinh nghiệm hoạt động của Hội Luật gia các nước Đông Nam Á là như vậy.

- Hình thức phổ biến và tập hợp được hội viên và thu hút được nhân dân tham gia là tổ chức các **câu lạc bộ pháp luật**. Hình thức hoạt động câu lạc bộ tốt có tác dụng nhiều mặt như tuyên truyền phổ biến pháp luật, tư vấn pháp luật, xây dựng pháp luật, hòa giải...

- Đẩy mạnh hoạt động của các **Trung tâm pháp luật** một cách thiết thực và hiệu quả. Trung tâm của Hội một mặt phục vụ nhiệm vụ chính trị, tư vấn cho cơ quan Đảng và Nhà nước, trợ giúp pháp lý cho người nghèo và các đối tượng chính sách, nhưng mặt khác phải là đơn vị có thu, lấy thu bù chi và có kinh phí phục vụ hoạt động Hội.

- Đảm nhận trước cơ quan Nhà nước **soạn thảo luật, soạn thảo văn bản pháp quy**, đặc biệt là tổ chức **phản biện** các dự án luật và văn bản pháp quy. Đây là công việc Hội ta có nhiều khả năng và làm tốt.

- Nhận tư vấn theo điện thoại, tư vấn theo chuyên đề, chuyên mục trên báo, đài phát thanh truyền hình ở Trung ương và địa phương.

- Phối hợp tổ chức **hội thảo** với các tổ chức cơ quan trong nước về các chuyên đề pháp luật với Văn phòng Quốc hội, Văn phòng Chính phủ, Bộ Tư pháp, Tòa án, Kiểm sát, các ngành ở Trung ương và địa phương (chọn những vấn đề có tính thời sự như an toàn giao thông; thất thoát, tiêu cực, tham nhũng trong xây dựng; vấn đề thực hiện luật đất đai, giải phóng mặt bằng; vấn đề phòng chống tệ nạn xã hội, phòng chống tội phạm...).

- Làm nòng cốt cho **Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Liên hiệp Hội Khoa học kỹ thuật** về các vấn đề pháp luật.

- Lập các đội (tổ) **luật gia tình nguyện** có thể lưu động tới các

vùng, miễn để tuyên truyền, tư vấn pháp luật tại chỗ.

- Tăng cường và đẩy mạnh hoạt động báo chí của Hội thực sự trở thành tiếng nói của Hội để góp phần tuyên truyền phổ biến, xây dựng, tư vấn pháp luật... đối với các tổ chức và rộng rãi cho công dân.

- Nghiên cứu thành lập Trường Đại học dân lập Luật.

- Chuẩn bị các điều kiện ký với UNDP dự án "Nâng cao năng lực của Hội Luật gia Việt Nam".

- Tổ chức các hội thảo quốc tế song phương hoặc đa phương, kết hợp tổ chức hội thảo với các tổ chức quốc tế tại Việt Nam, các sứ quán tại Việt Nam về các vấn đề pháp luật quốc tế, hoặc các vấn đề pháp luật mà hai bên quan tâm. Tạo điều kiện cơ chế tài chính để đoàn ta cử đi cũng đồng đảo, không hạn chế tiền đài thọ của Nhà nước. Ngược lại, ta tổ chức Hội thảo quốc tế tại Việt Nam, các đoàn vào bằng tiền của họ. Ta chỉ chi phần tiền tối thiểu cho tổ chức, khánh tiết.

Trong hoạt động quốc tế, Hội ta cũng có khả năng và thế mạnh. Vị thế nước Việt Nam ta trên trường quốc tế ngày càng mở rộng và nâng cao, nước ta không chỉ có vai trò quan trọng ở khu vực, mà cả thế giới. Đảng và Nhà nước ta chủ trương đa phương hóa, đa dạng hóa, chủ động hội nhập thế giới.

Hội ta có vai trò quan trọng trong lĩnh vực pháp luật, là một tổ chức chính trị, xã hội nghề nghiệp góp phần quan trọng đấu tranh theo pháp luật quốc tế về dân chủ, nhân quyền, dân tộc, tôn giáo, đấu tranh cho hòa bình, bình đẳng, độc lập của các dân tộc.

Hội ta là thành viên của Hội Luật gia dân chủ thế giới làm hết sức mình vì mục tiêu cao cả của Hội, Hội ta là thành viên của Hội Luật gia Đông Nam Á (ALA), có quan hệ chặt chẽ với Hội Luật gia châu Á (LA). Hội ta có quan hệ với Hội Luật gia châu Á - Thái Bình Dương...

Hội ta cần chủ động mở rộng hơn nữa trong quan hệ song phương với các Hội Luật gia khu vực và thế giới, tích cực tham gia quan hệ đa phương trên các diễn đàn quốc tế để góp phần xứng đáng của Hội ta vào các diễn đàn này.

Trước đây trong kháng chiến, tuy nhiều khó khăn, trên các diễn đàn quốc tế Hội ta đã có tiếng nói góp phần quan trọng vào pháp luật quốc tế tiến bộ, ngày nay ta có

Chủ tịch nước Trần Đức Lương trao tặng Huân chương Hồ Chí Minh cho Hội luật gia VN Ảnh: HĐ

nhiều điều kiện thuận lợi, vị thế của Việt Nam, của Hội ta được mở rộng và nâng cao vị thế hơn trước, Hội ta cần chủ động hơn nữa, mở rộng hơn nữa, bằng nhiều hình thức hoạt động có hiệu quả hơn.

3. Nắm bắt cơ hội, vượt khó khăn thử thách

Chuyển từ một thói quen, nếp cũ sang suy nghĩ và làm việc theo cách mới là vấn đề khó khăn, không đơn giản và đổi thay nhanh chóng, nhưng cơ hội có nhiều, đặc biệt là đường lối đổi mới toàn diện và mạnh mẽ của Đảng, cải cách của bộ máy nhà nước, các tổ chức chính trị, xã hội, các tổ chức kinh tế, văn hóa, giáo dục... Hội Luật gia cần phải nắm bắt cơ hội, vượt qua khó khăn, thử thách.

Cơ hội là to lớn và thuận lợi, còn khó khăn thử thách thường được nói đến là biên chế và tài chính. Trước hết, muốn vượt qua khó khăn này thì phải đổi mới nhận thức về Hội, phải khẳng định rằng sự hỗ trợ của Nhà nước về biên chế và tài chính là rất quan trọng, nhưng không phải là nguồn lực chủ yếu để Hội hoạt động, mà nguồn lực chủ yếu và nhiều hơn để Hội hoạt động là bằng nghề nghiệp, bằng chất xám, bằng nội lực to lớn của Hội ta. Chỉ với tư duy mới ấy các cấp Hội mới tìm ra nhiều phương thức hoạt động sáng tạo, năng động tìm ra kinh phí để hoạt động, không bị động ngồi chờ.

Biên chế tối thiểu để làm thường trực và văn phòng, còn lực

lượng đồng đảo hoạt động phải là Hội viên.

Với các loại hình hoạt động phong phú, đa dạng, năng động như trên, chắc chắn Hội ta sẽ tạo ra được nguồn tài chính cần thiết cho hoạt động Hội. Kinh nghiệm về vấn đề này đã được thể hiện rõ trong hoạt động của một số thành hội, tỉnh hội, chứ không còn là vấn đề trừu tượng, một ẩn số.

Nắm bắt thời cơ, vượt qua khó khăn thử thách, Hội ta được Đảng lãnh đạo, tạo điều kiện thuận lợi, trực tiếp là đồng chí Bí thư Trung ương Đảng - Trưởng ban Nội chính Trung ương Trương Vĩnh Trọng, được Quốc hội, Chính phủ, các ngành Tư pháp ủng hộ, tạo điều kiện thuận lợi cho Hội hoạt động. Một việc có ý nghĩa và tầm quan trọng là Hội đề nghị được trực tiếp báo cáo và làm việc với Thủ tướng Chính phủ về các hoạt động của Hội nhân dịp kỷ niệm 50 năm thành lập Hội. Hội lần lượt gặp mặt làm việc và có thể ký thỏa thuận phối hợp cộng tác với các cơ quan tư pháp như Bộ Tư pháp, Thanh tra Nhà nước, Tòa án, Kiểm sát...

Qua chặng đường 50 năm, thành tựu là rất đáng phấn khởi, những kinh nghiệm tích lũy là rất quý báu, bước sang thời kỳ mới Hội ta khơi dậy tiềm lực to lớn, phát huy thế mạnh nghề nghiệp, đổi mới mạnh mẽ nhất định Hội ta sẽ vững bước tiến lên và chắc chắn có nhiều thành tựu to lớn hơn ■